

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра української преси

Затверджено

На засіданні кафедри української преси
факультету журналістики
Львівського національного університету
імені Івана Франка
протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри доц. Паславський І. І.

Силабус з навчальної дисципліни
«Історіософія української журналістики»
що викладається в межах ОПП "ЖУРНАЛІСТИКА" рівня аспірантури
зі спеціальності С7 – журналістика

Львів 2025р.

**Силабус курсу «Історіософія української журналістики»
I семестр II курсу**

Назва курсу	Історіософія української журналістики
Адреса викладання курсу	Університетська, 1 / Ген. Чупринки, 49
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра української преси
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	06 Журналістика, 061 Журналістика
Викладачі курсу	Кость Степан Андрійович, кандидат філологічних наук, професор, професор
Контактна інформація викладачів	Електронна адреса, посилання на сторінку викладача, місце знаходження. skost@ukr.net http://journ.lnu.edu.ua/employee/kost-s-a http://journ.lnu.edu.ua/
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю).
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб сформувати в аспірантів ті базові знання, які дадуть їм змогу аналізувати філософський аспект історії та теорії української журналістики як складного і важливого феномену української історії. Тому у курсі представлено як огляд концепцій, які допоможуть сформувати чітке розуміння методологічних та ідейно-концептуальних засад української журналістики, так і процесів та інструментів, які потрібні для вироблення вміння застосовувати набуті теоретичні знання у науковій діяльності.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Історіософія української журналістики» є завершальною нормативною/вибірковою дисципліною із спеціальності «журналістика» для освітньої програми 061, яка викладається в I семестрі II курсу в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативною/вибірковою дисципліною «Історіософія української журналістики» є ознайомлення студентів із завданнями : - сформувати в аспірантів ті необхідні базові знання, які дадуть їм змогу аналізувати філософський аспект історії та теорії української журналістики як складного і важливого феномену української історії; - з'ясувати особливості журналістики і журналістського процесу як об'єкту філософського аналізу; - дати студентам знання про такі принципи методології філософії історії як принцип когерентності, синергії і каузальності; - сформувати в аспірантів чітке розуміння методологічних та ідейно-концептуальних засад української журналістики; - сформувати в аспірантів знання про місце ЗМІ в сучасному інформаційному суспільстві та тенденції їх розвитку; - сприяти виробленню вміння застосовувати набуті теоретичні знання у науковій діяльності.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Бойченко І. В. Філософія історії : [підручник] / І. В. Бойченко. – К. : Знання, 2000. – 724 с

	<p>2. Кислюк К. В. Історіософія в українській культурі : від концепту до концепції / Костянтин Кислюк. – Харків : ХДАК, 2008.</p> <p>3. Кость С. А. Від «історії преси» до «історіософії преси» (десять тез для дискусії) / С. А. Кость // Історія української журналістики: методологічні проблеми, перспективи досліджень, сучасні методи викладання : Збірник матеріалів Всеукраїнського науково-методичного семінару / упоряд. Галина Яценко, Андрій Яценко. – Львів : Простір-М, 2024. – С. 3-8.</p> <p>4. Кость С.А. Західноукраїнська преса першої половини ХХ століття у всеукраїнському контексті (засади діяльності, періодизація, структура, особливості функціонування). – Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – 514 с.</p> <p>5. Кримський С.Б. Запити філософських смислів. – Київ: Видавець ПАРАПАН, 2003. – 240 с.</p> <p>6. Павлюк Л. Знак, символ, міф у масовій комунікації. – Львів, 2006</p> <p>7. Пітерс Дж. Д. Слова на вітрі. Історія ідеї комунікації. – К., 2004.</p> <p>8. Шлемкевич М. Сутність філософії / М. Шлемкевич. - Париж; Нью-Йорк; Мюнхен : Б. в., 1981. - С. 87-255.</p> <p>Додаткова література:</p> <p>9. Бойко Ю. Проблеми історіософії українського націоналізму / Юрій Бойко // Визвольний шлях. – Мюнхен, 1983. – Кн. 1. – С. 81–93; Кн. 3. – С. 345–353.</p> <p>10. Габріелян О.А., Кальной І.І., Цветков О.П. Філософія історії. – К.: Академвидав, 2010. – 216 с.</p> <p>11. Козеллек Р. Минуле майбутнє. Про семантику історичного часу / Райнгарт Козеллек; [пер. з нім. В. Шведа]. - К.: Дух і Літера, 2005. - 380 с.</p> <p>12. Кримський С.Б. Запити філософських смислів. – Київ: Видавець ПАРАПАН, 2003. – 240 с.</p> <p>13. Ящук Т.И. Философия истории: курс лекцій. – М., 2004.</p> <p>14. Cieszkowski, August. Prolegomena do Historiozofii / August Cieszkowski. – Poznan', 1908. - 138 s.</p> <p>15. Kołakowski L. Czy pan Bóg jest szczęśliwy i inne pytania. – Kraków: Wydawnictwo Znak. – 2010. - 306 s.</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	48 годин аудиторних занять. З них 32 годин лекцій, 16 годин лабораторних робіт/практичних занять та 42 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Знати: <ul style="list-style-type: none"> - історіографію питання (це стосується філософського аспекту гуманітарних дисциплін, зокрема історії та теорії журналістики і журналістикознавства); - розуміти теоретичні проблеми журналістики і журналістикознавства у контексті сучасної філософської думки; - знати основні закономірності й тенденції журналістики - знати методологічні й ідейно-концептуальні засади української журналістики - Вміти: <ul style="list-style-type: none"> - концептуально осмислювати журналістику в парадигмі

	загальнолюдських цінностей і національної ідеї; <ul style="list-style-type: none"> - застосувати теоретичні знання в науковій і журналістській діяльності; - проектувати історичний контекст і події минулого на сучасний журналістський процес.
Ключові слова	Історіософія, інформаційний простір, історія і теорія журналістики, журналістикознавство
Формат курсу	Денний
	Проведення лекцій, лабораторних робіт та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<p>Змістовий модуль 1. Філософський аспект історії та теорії журналістики</p> <p>Тема 1. Вступна лекція Лекція – 4 год., практичне заняття – 2 год.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета і завдання курсу. Історіографія питання. 2. Сутність, об'єкт і предмет історіософії журналістики 3. Теоретичні основи вивчення журналістики <p>Тема 2. Методологічні проблеми дослідження журналістики Лекція – 4 год., практичне заняття – 2 год.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні соціально-комунікаційні процеси і журналістика 2. Трансформація журналістики як наслідок науково-технічного прогресу 3. Методологія дослідження журналістики (філософський аспект) 4. Методологія і методика дослідження функціонування сучасних ЗМК <p>Тема 3. Журналістика як об'єкт філософського аналізу Лекція – 4 год., практичне заняття – 2 год.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія й теорія журналістики як об'єкт філософського аналізу 2. Сучасне буття як об'єкт філософського аналізу 3. Журналістика як об'єкт філософського аналізу. <p>Тема 4. Філософія і журналістика. Медіафілософія як журналістська дисципліна Лекція – 4 год., практичне заняття – 2 год.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія наукового пізнання. 2. Пізнання у системі форм духовної діяльності 3. Журналістика: пізнання чи відображення 4. Проблемність «публіцистичного» методу пізнання. 5. Жанр – це не метод пізнання. 6. Стиль мислення і зміст доби (епохи) <p>Тема 5. Проблема істини Лекція – 4 год., практичне заняття – 2 год.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Істина в науці та публіцистиці. 2. Істинна і цінність 3. Суб'єктивність і суб'єктивізм 4. Об'єктивність і об'єктивізм <p>Змістовий модуль 2. Методологія і методика дослідження журналістського процесу (теоретичні і практичні аспекти)</p> <p>Тема 6. «Вічні» теми української журналістики Лекція – 4 год., практичне заняття – 2 год.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Про смисл історії і цінності буття. 2. Бог і Україна 3. Державність і боротьба (отнологічний аспект).

	<p>4. Ціннісно-смісловий універсам українця</p> <p>5. Історичне призначення України</p> <p>6. Захід чи Схід: геополітичний і ціннісний аспект вибору</p> <p>Тема 7. Філософський аспект основних тем журналістської діяльності</p> <p>Лекція – 4 год., практичне заняття – 2 год.</p> <p>1. Історіософська думка української публіцистики.</p> <p>2. Філософія війни</p> <p>3. Філософія культури</p> <p>4. Бути чи мати? (соціальна проблематика)</p> <p>5. Людина як об'єкт і суб'єкт комунікаційних процесів</p> <p>6. Історична тематика у ЗМІ</p> <p>Тема 8. Журналістика і національна стратегія України на початку XXI ст.</p> <p>Лекція – 4 год., практичне заняття – 2 год.</p> <p>1. Журналістика як засіб утвердження загальнолюдських цінностей</p> <p>2. Журналістика як відображення національного духу</p> <p>3. Журналістика як незмінний атрибут громадянського суспільства</p> <p>4. Морально-етичний і ціннісний аспекти функціонування журналістики</p>
Підсумковий контроль, форма	іспит письмовий
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з історії, філософії, журналістикознавства, історії журналістики, дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату історіософії, розуміння джерел історії науки про журналістику та її впливу на практичну сферу діяльності.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, презентація, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, тьюторство, навчальні спільноти і т. д.) проектно-орієнтоване навчання, дискусія. Під час викладання навчального курсу «Історіософія української журналістики» аспіранти виконуватимуть такі види ІНДЗ – есей та аналітичний звіт.
Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни. Вивчення курсу може не потребувати використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо : 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 10 • контрольні заміри (модулі): 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 40 • іспит/залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50 Підсумкова максимальна кількість балів 100. Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (у жанрі есе). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями і міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від обсягу плагіату. Відвідування занять є важливим складником навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції

	<p>і практичні заняття курсу. Студенти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надасть викладач винятково в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні, під час самостійної роботи та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичних занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; забороняється списування та плагіат; недопустиме і невчасне виконання поставлених завдань та ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні соціально-комунікаційні процеси і журналістика 2. Трансформація журналістики як наслідок науково-технічного прогресу 3. Методологія дослідження журналістики (філософський аспект) 4. Методологія і методика дослідження функціонування сучасних ЗМК 5. Історія й теорія журналістики як об'єкт філософського аналізу 6. Сучасне буття як об'єкт філософського аналізу 7. Журналістика як об'єкт філософського аналізу. 8. Філософія наукового пізнання. 9. Пізнання у системі форм духовної діяльності 10. Журналістика: пізнання чи відображення 11. Проблемність «публіцистичного» методу пізнання. 12. Жанр – це не метод пізнання. 13. Стил мислення і зміст доби (епохи) 14. Істина в науці та публіцистиці. 15. Істина і цінність 16. Суб'єктивність і суб'єктивізм 17. Об'єктивність і об'єктивізм 18. Бог і Україна 19. Державність і боротьба (отнологічний аспект). 20. Ціннісно-смісловий універсам українця 21. Історичне призначення України 22. Захід чи Схід: геополітичний і ціннісний аспект вибору 23. Філософія війни 24. Філософія культури 25. Бути чи мати? (соціальна проблематика) 26. Людина як об'єкт і суб'єкт комунікаційних процесів 27. Історична тематика у ЗМІ 28. Журналістика як засіб утвердження загальнолюдських цінностей 29. Журналістика як відображення національного духу 30. Журналістика як незмінний атрибут громадянського суспільства 31. Морально-етичний і ціннісний аспекти функціонування журналістики
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку для оцінювання якості курсу буде надано після завершення курсу.</p>

